

Porkenningar í klemmu hjá skattavaldinum:

Vit boygja okkum ikki við góðum

ÁKI BERTHOLDSSEN

– Vit gevast ikki við góðum og vit ætla ikki at betala. Porkenningar eru komnir í klemmu hjá skattavaldinum.

Teir hava verið í klemmu í fyra ár nú.

Men teir eru ikki lúgvadur enn. Og porkenningar eru avgjörðar um, at verður tað neyðugt, skal málið leggjast fyrri rættin, tí teir eru sannførdur um, at teir hava ikki skyldu at gjalda.

Talan er um nógvar mans í Porkeri, sum hava fingið óvæntað skattakrav. Kravið er fyrri árinu 1990 til 1995 og hjá summum er talan um nógvan túsund krónur, sum líkningarráðið hevur lagt omaná inntøku teirra, hjá onkrum um 50.000 krónur.

Av tí at skatturin er so harður av síðstu krónunum, skuldu summir betala upp ímóti 75 % í skatti.

Porkenningar siga, at hetta er ein søga um, hvussu gramt líkningarráðið kann verða eftir pengum, tá ið á stendur. Men tað er eisini ein søga um, hvussu tilvildarlaga skattavaldið arbeidir.

Skatt fyrri at selja grót

Tað var longu í 1992, at teir fingi fyrstu krövin frá skattavaldinum um eyka-skatt.

Eykaskattin skuldu teir betala fyrri at hava selt landsverkfrøðinginum grót.

I eini 15-20 ár hevur landsverkfrøðingurin brotið grót í Porkeri til vegir, lendningar og annað, hann annars brúkar grót til kring alt landið.

Porkenningar hava fingið endurgjald afturfyrri.

Upphæddin verður dagfórd triðja hvørt ár og er nú komin uppá 1,43 fyrri tonsið.

Grótbrotið er í haganum, sum eitur Heimaripartur.

– Í 1992 fekk hagin bræv frá líkningarráðnum um at vit seldu grót og at tað var skattskyldug inntøka, sigur Sigmund Olsen, sum er skrivari í Heimariparti.

Hann sigur teir mótmælti beinanvegin.

– Vit selja ikki grót. Vit hava ongan sáttmála við landsverkfrøðing, men vit lata hann brota grót úr haganum og fyrri tað fáa vit end-

Nógvar porkenningar hava fingið óvæntaða skattarokning av tí at landsverkfrøðingurin hevur grótbrot í bygdini. Men teir ætla sær ikki at betala. Tráttan hevur nú vart í fyra ár.

urgjald fyrri mist lendi. Og tað er ikki skattskyldugt.

– Tað er heldur ikki skattskyldugt at selja burturav ognum sínum.

Síðani hendi einki í langa tíð, men fyrri tveimum árum síðani kravdi líkningarráðið at fáa upplýsingar frá haganum um, hvørjir eigararnir vóru.

– Teir upplýsingarnar vildu vit heldur ikki lata, tí vit hildu ikki, at líkningarráðið hevði nakað við teir upplýsingarnar at gera.

Fingu dagbøtur

Sigmund Olsen sigur, at boð komu síðani um, at teir skuldu betala dagbøtur inn til líkningarráðið hevði fingið upplýsingarnar.

Bótin var um 500 krónur um dagin í fjórðan dagar og so nakrar hundrad krónur afturat aftaná.

Porkenningar vóru enn líka treiskir og vildu ikki gjalda.

– Men eftir fund við hægsta vald á líkningar-

valdinum í Havn varð greitt, at líkningarráðið hevði ikki heimild at áleggja ónavngivnum fólki dagbøtur.

Bøturnar vóru so strikaðar.

– Men hesi boðið fekk líkningarráðið í Suðuroy ikki, ella vórðu tey ikki tikin til eftirtektar, tí stutt aftaná kom pantifútin at finna okkum at panta fyrri dagbøtur.

Eftir at hava sæð skriv um, at bøturnar vóru strikaðar, fór hann avstað aftur.

Sigmund Olsen sigur, at tað lögna hendi, at í heyst fekk líkningarráðið í Suðuroy loyvi beinleiðis úr landsstýrinum at áleggja okkum dagbøtur.

– Tað gekk so eina tíð, men bøturnar vórðu enn einaferð strikaðar eftir fund við leiðislu í havn.

– Men vit máttu betala 4.000 krónur í dagbøtum fyrri tíðina frá tí at landsstýrið hevði givið loyvi, inn til fundin í Havn.

– Men uppaftur meiri økymlaðir gjørdust vit, tá ið vit aftur í vár aftur fingi boð

av líkningarráðnum á Tvøroyri um, at vit nú skyldu fleiri túsund krónur í dagbøtum.

Seinni komu so boðini um, at tað varð strikað.

Skattarokning

Men líkningarráðið gavst ikki so.

– Í summum fingi nakrir av eigarunum í haganum bræv frá skattavaldinum um at betala skatt av tí, teir høvdu forvunið av grótbrotinum.

– Rokningin er fyrri fimm tey síðstu árinu og hjá summum er talan um nógvar túsund krónur. Eigararnir hava fingið rokning eftir, hvussu nógvar teir eiga.

Upprunaliga kravið var fyrri 10 ár, men tað er síðani broytt til fimm tey síðstu árinu.

Men porkenningar eru enn líka treiskir og teir ætla sær ikki at betala.

Sigmund Olsen sigur, at porkenningar ætla at ganga allar hugsandi leiðir fyrri at fáa líkningarráðið at sleppa kravinum. Fyrst verður málið nú kært fyrri landskattanevndini og hjálpir tað ikki, verður málið lagt fyrri rættin, sigur hann.

– Vit fáa endurgjald fyrri mist lendi. Og vit ganga ikki við til, at bara hesin hagin skal betala skatt av samsýning, ella inntøku.

Eingin eigari hevur fingið eitt oyra útgoldið av endurgjaldinum. Tað stendur á bók hjá haganum, men nakað verður brúkt at røkja hagan fyrri.

Sigmund Olsen heldur, at hetta er ein roynd hjá skatta-

valdinum at vinna eitt mál, sum kann skapa fordømi í øðrum førum.

Hann dylir ikki fyrri, at tey halda seg vera illa viðfarin.

– Framferðin hjá skattavaldinum er ógvuliga tilvildarlaga og ivandi. Bara summir eigarar hava fingið skattarokning og eg skilji heldur ikki, at líkningarráðið í Suðuroy visir seg at arbeiða sum ein stovnur fyrri seg sjálvan, leysur av høvuðsdeildini í Havn.

Landsverkfrøðingurin hevur okkurt árið brotið 100.000 tons av grótið í grótbrotinum í Porkeri, men vanligu er tað eitt sindur minni enn tað.

Vit fingi tíverri onga viðmerking frá toll og skattstovuni, áðrenn blaðið fór til prentingar.

Rakstrarroknskapur 1. hálvår 1996.

(1.000 kr.)	1996	1995
Rentuinntøkur	24.363	25.394
Rentuútreiðslur	9.021	10.137
Netto rentuinntøkur	15.342	15.257
Vinningsbýti av partabrovum	11	10
Kostnaður og provisjónir v.m.	397	487
Netto rentu- og kostnaðarinntøkur	15.750	15.754
Virðisjavnan av virðisbrøvum og útlendskum gjaldoyra	294	1.617
Áðrar vanligar inntøkur	345	322
Úrslit av figgjarpostum	16.389	17.693
Útreiðslur til starvsfólk og umsiting	7.182	6.946
Avskrivningar av ótøkiligum og ítøkiligum ognum	216	156
Áðrar rakstrarútreiðslur	859	894
Avskrivningar og burturleggingar uppá skuldarar (netto)	1.864	2.299
Úrslit av vanligum rakstri	6.268	7.398
Eyka inntøkur/eyka útreiðslur	119	170
Úrslit áðrenn skatt	6.387	7.568

Figgjarstöða pr. 30. juni 1996.

(1.000 kr.)	1996	1995
Ogn		
Kassapeningur og innistandandi í tjóðbankum	3.356	5.583
Ogn hjá figgjarstovnum	59.699	52.538
Útlán	424.719	421.126
Virðisbrøv	163.183	137.202
Partabrov	355	355
Ítøkiligar ognir	10.722	12.535
Onnur ogn	403	267
Tíðaravmarkingar	5.509	3.265
Ogn tilsamans	667.946	632.871
Skuld		
Skuld til figgjarstovnar	1.858	3.080
Innlán	529.030	506.275
Onnur skuld	6.776	4.306
Tíðaravmarkingar	300	300
Avsetingar til útreiðslur	4.053	3.675
Úrslit higartil í ár	6.387	7.568
Eiginpenningur	119.542	107.667
Skuld tilsamans	667.946	632.871
Tol, ið ikki eru tikin við í figgjarstöðuni		
Ábyrgdir	4.816	4.844

NORÐOYA SPARIKASSI